

АНДЕГРАУНД ЗАБОРОНЕНЕ МИСТЕЦТВО В УРСР

Викладач: кандидат історичних наук, доцент Грушева Тетяна Вікторівна

Кафедра: новітньої історії України, V корпус, ауд. 323

E-mail: grushevaznu@ukr.net

Телефон: (061) 228-76-31

Інші засоби зв'язку: Moodle, приватні повідомлення електронною поштою

ВИДИ ЗАНЯТЬ І РОЗКЛАД

Лекційні заняття: 10 годин

Практичні заняття: 22 години

Консультації: у вівторок (14.15-15.35) та четвер (10.05-11.25) через ZOOM, електронною поштою.

Освітня програма, рівень вищої освіти			магістр		
Рік навчання	1	Семестр	3	Вибіркова	Дисципліна вільного вибору студента в межах спеціальності
Кредити ECTS	3	Навч. рік	2023-2024	Тижні	12
Кількість годин	90	Вид контролю	залік	Аудиторні години – 32 Самостійна робота – 58	
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11499		

ОПИС КУРСУ

Мета: Курс зорієнтований на загальноосвітню підготовку студентів історичного факультету, формування обізнаності в тенденціях розвитку української культури у контексті західноєвропейського культурного процесу. Знання історії мистецького андеграунду має на меті формування соціально значущих світоглядних знань та системи цінностей. Курс допомагає орієнтуватися в сучасному просторі культури, активізує громадську активність студентів. Вивчення комплексу матеріальних, духовних, інтелектуальних особливостей, цінностей українців слугує умовою для виховання відповідального громадянина.

Завдання:

- сформуванню умінь та навичок самостійної пошуково-дослідницької роботи;
- проаналізувати вплив культурної традиції на розвиток людської думки, діалогічність у європейських культурних процесах;
- вивчити історичні явища, виділяючи їх причини та наслідки для культури;
- провадити самостійний аналіз досягнень видатних українських культурних діячів, що перебували в андеграунді;
- навчитися вести аргументовану дискусію з актуальних питань історії української культури;
- виробити стратегію, що дозволить знайти своє місце в культурному середовищі.
  - сформуванню у здобувачів вміння виступати перед аудиторією, дискутувати.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, методичні рекомендації, що розміщені на платформі Moodle:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11499>

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких результатів навчання:

Програмні компетентності	Методи і контрольні заходи
ЗК 01 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Методи: словесні (робота під час лекційних занять), наочні (інтерактивні методи навчання історії, експозиційний матеріал) та практичні (робота у групах на семінарському занятті). Контрольні заходи: виконання тестового завдання; підготовка відповідей на семінарські заняття; залік.
ЗК 08 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.	Методи: словесні (робота під час лекційних занять), наочні (інтерактивні методи навчання історії, експозиційний матеріал) та практичні (робота у групах на семінарському занятті). Контрольні заходи: виконання тестового завдання; підготовка відповідей на семінарські заняття; залік.
СК 01 Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію	Методи: словесні (робота під час лекційних занять), наочні (інтерактивні методи навчання історії, експозиційний матеріал) та практичні (робота у групах на семінарському занятті). Контрольні заходи: виконання тестового завдання; підготовка відповідей на семінарські заняття; залік.
СК 09 Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології	Методи: словесні (робота під час лекційних занять), наочні (інтерактивні методи навчання історії, експозиційний матеріал) та практичні (робота у групах на семінарському занятті). Контрольні заходи: виконання тестового завдання; підготовка відповідей на семінарські заняття; залік.

<p>ПР 01 аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.</p>	<p>Методи: словесні (робота під час лекційних занять), наочні (інтерактивні методи навчання історії, експозиційний матеріал) та практичні (робота у групах на семінарському занятті).</p> <p>Контрольні заходи: виконання тестового завдання; підготовка відповідей на семінарські заняття; залік.</p>
<p>ПР 07 Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та / або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.</p>	<p>Методи: словесні (робота під час лекційних занять), наочні (інтерактивні методи навчання історії, експозиційний матеріал) та практичні (робота у групах на семінарському занятті).</p> <p>Контрольні заходи: виконання тестового завдання; підготовка відповідей на семінарські заняття; залік.</p>
<p>ПР 08 Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.</p>	<p>Методи: словесні (робота під час лекційних занять), наочні (інтерактивні методи навчання історії, експозиційний матеріал) та практичні (робота у групах на семінарському занятті).</p> <p>Контрольні заходи: виконання тестового завдання; підготовка відповідей на семінарські заняття; залік.</p>
<p>ПР 10 Здатність застосовувати у професійній діяльності навички теоретичних та науково-практичних досліджень.</p>	<p>Методи: словесні (робота під час лекційних занять), наочні (інтерактивні методи навчання історії, експозиційний матеріал) та практичні (робота у групах на семінарському занятті).</p> <p>Контрольні заходи: виконання тестового завдання; підготовка відповідей на семінарські заняття; залік.</p>

ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна «АНДЕГРАУНД ЗАБОРОНЕНО МИСТЕЦТВО В УРСР» розбита на 2 змістових модулі. За виконанні теоретичні і практичні завдання студент отримує бальні оцінки, які сумуються і складають загальну оцінку за поточний контроль. Одержання студентом мінімальної бальної оцінки за кожну з атестацій є обов'язковою умовою його допуску до заліку з дисципліни.

Види поточного і рубіжного контролю:

- підготовка відповідей на практичні заняття;
- теоретичні завдання - тести на платформі Moodle;
- залік.

Поточний контроль передбачає:

Під час роботи на семінарі студент може отримати максимум 4 бал. Критерії оцінювання: а) Послідовний виклад матеріалу з висновками в кінці відповіді, знання фактичного матеріалу, володіння понятійним апаратом, уміння творчо розв'язувати завдання – 4 бали;

б) послідовний виклад матеріалу, знання фактичного матеріалу, володіння категоріальним апаратом, допускається 1-2 неточності у використанні понятійного матеріалу – 3 бали, в) зміст матеріалу викладено частково, з недотриманням в окремих випадках послідовності, студент частково володіє знанням фактичного матеріалу, при поясненні понять допущено помилки, суть питання в основному розкрита, не зважаючи на зазначені вище упущення – 1-2 бали. Доповнення та участь у дискусії на семінарському занятті оцінюється у 1–3 бали.

Контрольні теоретичні завдання-тести розміщені у системі Moodle (<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11499>). Після кожного змістовного модуля потрібно виконати контрольне завдання, яке оцінюється в 8 балів.

<i>Вид поточного контролю</i>	<i>Бали</i>
Відповіді на семінарських заняттях №1-11	11x4=44
Контрольний захід (тести) № 1-2	2x8=16
Разом	60

Під час заліку студент може отримати до 40 балів.

- 1) Теоретичне завдання – виконання тесту на платформі Moodle. Тест містить 20 питань. Кожне питання оцінюється 1 бал. Максимум 20 балів.
- 2) Практичне завдання – розв'язання практичних завдань – 20 балів

Бали	Критерії оцінювання практичного завдання
10	Студент володіє знаннями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє застосовувати вивчений матеріал; вирішує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозування явищ; уміє ставити та розв'язувати проблеми.
9-8	Студент показує високі знання не тільки понятійного апарату, а і літературних джерел, вміння аргументувати свої думки та ставлення до відповідної категорії.
7-6	Студент засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок аналізі практичного матеріалу.
5-3	Студент у цілому виконав поставлене запитання, але не спромігся аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав недостатні знання літератури.
2-1	Студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає визначень, майже не орієнтується в рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Студентові зараховується вивчення курсу «АНДЕГРАУНД ЗАБОРОНЕНЕ МИСТЕЦТВО В УРСР» за умови, що за результатами поточного і підсумкового семестрового контролю він отримав 60-100 балів. Якщо за результатами поточного і підсумкового семестрового контролю студент отримав менше 60 балів, то вивчення курсу «АНДЕГРАУНД ЗАБОРОНЕНЕ МИСТЕЦТВО В УРСР» йому не зараховується й розглядається як академічна заборгованість.

Політика оцінювання

Максимальна кількість балів	100	100%
Залік	40	40%

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Силабус навчальної дисципліни**

Робота на семінарах (доповіді та доповнення, участь в дискусії, дебати тощо), поточний контроль	60	60%
Мінімальна кількість балів для допуску до заліку (робота на семінарах, поточний контроль)	35	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

шкалою ECT	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним к		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольне завдання
Змістовий модуль 1. Неформальне мистецтво в УРСР		
Тиждень 1 лекція 1	Культура андеграунду як соціальне явище	
Тиждень 1 семінар 1	Культура андеграунду як соціальне явище	Робота в групах
Тиждень 2 семінар 2	Домінуюча і контркультура	Робота в групах
Тиждень 3 лекція 2	Молодіжні рухи та їх типологізація	
Тиждень 3 семінар 3	Естетичні вподобання митців українського андеграунду	Робота в групах
Тиждень 4 семінар 4	Естетичні вподобання митців українського андеграунду	Робота в групах
Тиждень 5 лекція 3	Світоглядні орієнтири митців українського андеграунду	
Тиждень 5 семінар 5	Світоглядні орієнтири митців українського андеграунду	Робота в групах

Змістовий модуль 2. Соціокультурні та політичні умови мистецького України за часів перебудови		
Тиждень 6 семінар 6	Особливості розвитку української культури часів перебудови	Робота в групах
Тиждень 7 семінар 7	Українська контркультура та антирадянські течії кін. 1980-х – 1990-х	Робота в групах
Тиждень 7 лекція 4	Офіційні культурно-мистецькі організації	
Тиждень 8 семінар 8	«Неофіційне» художнє життя в часів перебудови	Робота в групах
Тиждень 9 семінар 9	Регіональні особливості українського андеграунду у світоглядних, естетичних і соціальних вимірах	Робота в групах
Тиждень 9 лекція 5	Фестиваль «Червона рута» й розвиток української музики	
Тиждень 10 семінар 10	Запорізька «Червона рута»	Робота в групах
Тиждень 11 семінар 11	Філософсько-естетична платформа українського постмодернізму	Робота в групах

Рекомендована література

Основна:

1. Verbytska P., Kuzmyn R. Between amnesia and the «war of memories»: politics of memory in the museum narratives of Ukraine. *Museology & Cultural Heritage/Muzeologia a Kulturne Dedicstvo*, 2019. №7. P. 36-42.
2. Вербицька П. Культурна пам'ять як чинник конструювання ідентичності в умовах трансформації українського суспільства. *Historical and Cultural Studies*. 2018. С. 15-22. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2019/apr/16428/5.pdf> (дата звернення 28.08.2023).
3. Вишеславський Г. Contemporary art України – від андеграунду до мейнстріму. Київ : ПСМ НАМ України, 2020. 256 с. URL: http://mari.kiev.ua/sites/default/files/inline-images/pdfs/Vysheslavsky_contemporary_art_of_Ukraine_2020.pdf
4. Грушева Т.В., Мозгова О.О. Між соціальним і соціалістичним реалізмом: естетика фотографії в контексті радянської пропаганди (на прикладі фотоклубу «Запоріжжя»). *Zaporizhzhia Historical Review*, 2020. №2. URL: <https://istznu.org/index.php/journal/article/view/924/867> (дата звернення 28.08.2023).
5. Грушева Т.В. Україна в діалозі європейських культур : підручник. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2021. 224 с.

Додаткова:

6. Кутуєв П.В. Трансформації модерну: інституції, ідеї, ідеології. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 516 с. URL: <http://www.sociology.kpi.ua/wp-content/uploads/2019/02/Kutuev.pdf>

7. Каганов Ю.О. Конструювання «радянської людини» (1953–1991): українська версія. Запоріжжя : Інтер-М, 2019. 432 с.

8. Вишеславський Г. Перформанс в культурі і мистецтві 1950–2010-х років: Плинність форм і змістів. *Сучасне мистецтво*. Київ: Фенікс. 2019. Вип. XV. С. 77–102.

Інформаційні джерела:

9. Дубовик Олександр. URL: <https://mitec.ua/category/artists/dubovik-oleksandr/page/2/>

10. Левич Яким. URL: <http://grynyov.art/artist/levichyakim>

11. Лерман Зоя. URL: <http://archive-uu.com/ua/profiles/lerman-zoya>

12. Марчук Іван. URL: <https://art.lviv-online.com/ivan-marchuk/>

РЕГУЛЯЦІЇ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування занять обов'язкове. Пропуски можливі лише з поважної причини. Відпрацювання пропущених **лекцій та семінарів** має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. У випадку систематичних пропусків буде застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності

Усі індивідуальні дослідницькі завдання, що виконуються студентами під час вивчення курсу, перевіряються на наявність плагіату. Треба пам'ятати, що у загальному контексті плагіат – псевдотворчість. Будь-яке речення або ілюстрація, яке Ви використовуєте в роботі, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення використаної літератури і джерел див. на Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15163>

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:

Електронний ресурс: наукова бібліотека ЗНУ: <http://library.znu.edu.ua/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів та планшетів під час лекційних занять дозволяється виключно у навчальних цілях. Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle. Важливі повідомлення (оголошення про deadline подання контрольних робіт) регулярно розміщуються викладачем на цій платформі. Для індивідуальних запитів використовуються повідомлення на електронну пошту викладача grushevaznu@ukr.net. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи. Відповіді на запити студентів подаються викладачем оперативнo.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2023-2024

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2023-2024 н. р.

http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6byk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. порядок повторного вивчення визначається *положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>.

Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycds571a>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycyfw9v>. конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84; (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21.00).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: Борисов Костянтин Борисович. Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. [\(061\) 228-75-50](tel:0612287550)

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00. Вихідні дні: субота, неділя.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua> Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua. У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>